

316.77(075)
B74

Ministerul Educației și Tineretului
al Republicii Moldova

Psihologia comunicării

Aglaida BOLBOCEANU

Aglaida Bolboceanu

Psihologia comunicării

Chișinău, 2007

CZU 316.6

B 66

Autor: Aglaida Bolboceanu

Redactor-șef: Elena Stati

Redactor: Nina Căruntu

Corector: Eugenia Proca

Design: Silvia Țugui

Copertă: Silvia Țugui

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Bolboceanu, A.

Psihologia comunicării/ Aglaida Bolboceanu; Min. Educației și Tineretului al Republicii Moldova. - Ch.: Univers Pedagogic, 2007 (F. E. -P. "Tipogr. Centrală"). - 136 p.

ISBN 978-9975-48-048-2

2500 ex.

ISBN 978-9975-48-048-2

© Aglaida Bolboceanu

© Univers Pedagogic

Cuprins

Preambul	5
Definiția, factorii și structura comunicării	6
Definiția comunicării. Comunicarea ca tip specific de activitate	6
Factorii comunicării	11
Aspectele comunicării	13
Sarcini de evaluare și autoevaluare	22
Practicum	22
Dezvoltarea abilităților comunicative	25
Influența comunicării asupra dezvoltării cognitive a personalității	26
Comunicarea – condiție fundamentală a dezvoltării psihice	26
Comunicarea și învățarea	29
Impactul comunicării din perspectiva teoriei psihosociologice a inteligenței	30
Comunicarea și dezvoltarea psihică în concepția activității comunicative	32
Sarcini de evaluare și autoevaluare	34
Practicum	35
Dezvoltarea abilităților comunicative	
Evoluția comunicării în copilărie și preadolescență	36
Dezvoltarea comunicării cu adultul în primii 7 ani	36
Particularitățile comunicării elevului mic cu adulții	38
Activitatea comunicativă a preadolescentului	40
Sarcini de evaluare și autoevaluare	42
Practicum	42
Dezvoltarea abilităților comunicative prin jocuri	45
Legitățile psihologice ale impactului comunicării cu adultul asupra dezvoltării intelectuale în ontogeneză	47
Importanța comunicării cu adultul pentru dezvoltarea intelectuală a pruncului	47
Implicații ale comunicării cu adultul în dezvoltarea intelectuală a copiilor de vîrstă fragedă	50
Dezvoltarea intelectuală a preșcolarului în comunicarea cu adultul	52
Caracteristicile dezvoltării intelectuale a elevului mic în comunicare cu adultul	53
Particularitățile dezvoltării intelectuale a preadolescentului în raport cu caracteristicile comunicării	55
Sarcini pentru evaluare și autoevaluare	59
Practicum	60
Dezvoltarea abilităților comunicative	60

Comunicarea interpersonală și comunicarea în grupuri	64
Comunicarea interpersonală: rolul atitudinilor	64
Tipuri de atitudini și consecințele lor	65
Comunicarea în grupuri	67
Fenomenele de grup, manifestate în comunicare	69
Cum se conduce o întrunire?	73
Comunicarea și creativitatea	75
Sarcini de evaluare	78
Practicum	78
Dezvoltarea abilităților comunicative	81
Comunicare în familie	83
Importanța comunicării pentru o familie sănătoasă	83
Condițiile comunicării eficiente în familie	84
Specificul comunicării cu copiii în familie	87
Soluționarea conflictelor în comunicarea familială	91
Sarcini de evaluare și autoevaluare	95
Practicum	95
Dezvoltarea abilităților comunicative	97
Comunicarea interculturală	100
Care este conținutul noțiunii „cultură”?	100
Comunicarea în culturile colectiviste și individualiste	103
Timpul – mijloc de comunicare interculturală	104
Importanța contextului și a spațiului	107
Stereotipurile în comunicarea interculturală	109
Sarcini de evaluare și autoevaluare	111
Practicum	111
Dezvoltarea abilităților comunicative	112
Comunicarea educațională	113
Caracterizarea generală a comunicării educaționale	113
Comunicarea didactică	116
Feedback-ul în comunicarea didactică	118
Sarcini de evaluare și autoevaluare	120
Practicum	121
Dezvoltarea abilităților comunicative	121
Conflictele în comunicare	126
Definiția conflictului, cauzele lui	126
Strategii de soluționare constructivă a conflictelor	127
Sarcini de evaluare și autoevaluare	132
Practicum	132
Dezvoltarea abilităților comunicative	133

Preambul

Uneori întrebarea „ce este comunicarea” apare ca una fără sens, deoarece se crede că toată lumea știe ce este comunicarea și, în special, știe să comunice. Fiind întrebați, ce înseamnă a comunica, de cele mai multe ori elevii, studenții, răspund „a sta la vorbă, a discuta”. Dacă omul poate întreba ceva, răspunde la întrebare sau relatează despre un fapt, eveniment – știe să comunice. Comunicarea, observăm aici, se confundă adesea cu schimbul de cuvinte, iar importanța ei se reduce la informația care poate fi obținută discutând cu cineva.

În realitate comunicarea este o activitate complexă, multidimensională, care însoțește comunitatea umană din timpurile străvechi, iar individul – aproape că din momentul nașterii. Am simțit cu toții, cât de important este să cunoști cât mai multe, dar și mai important – să fii ascultat și înțeles de cineva. Dacă ne gândim la un prunc care nu poate merge, nu poate vorbi, folosi obiecte, dar poate comunica, am spune că comunicarea este simplă. Dar dacă ținem cont, câți oameni se plîng de singurătate, nu știu cum să-și destăinuie gândurile și sentimentele, nu reușesc să se facă auziți, iar alții „pre limba lor pier”, atunci vom înțelege că comunicarea este și foarte complicată.

Prezenta lucrare încearcă să pună la dispoziția cititorului minimumul de informație care îl va ajuta să-și formeze conceptele generale, bazate pe cercetările științifice actuale despre acest fenomen psihosocial, să cunoască terminologia specială pentru a discuta, citi și gândi la subiectul vizat și pentru a-și perfecționa abilitățile comunicative și relaționale, fie pentru comunicarea cu oamenii apropiați, fie pentru interacțiunile în domeniul profesional. Adept al învățării prin descoperire, al metodelor interactive, autorul propune, pe lângă elementele de teorie ale comunicării, probe experimentale, scheme de observare, teste prin care cititorul poate descoperi independent regularități și efecte psihologice în comunicare. Totodată, se propun exerciții, preconizate să demonstreze că dezvoltarea abilităților comunicative depinde numai de dorința subiectului și de pregătirea lui psihologică pentru efort. Am intenționat să imprimăm un caracter aplicativ pronunțat materialelor inserate în manualul de față, în speranța că îi vor folosi cititorului nu numai pentru a mai susține un examen sau încă un colocviu, dar și pentru a învăța să soluționeze anumite probleme de comunicare, cu care, într-o măsură mai mare sau mai mică, ne confruntăm fiecare. Cutezați și veți reuși!

Autorul aduce sincere mulțumiri celor care au contribuit la apariția acestei cărți: dnei R.Caramanu, pentru susținerea ideii; dnului Iurie Miron, pentru multa insistență, fără de care nu apărea această lucrare; profesorilor mei și, în primul rând, M. I. Lisina, care m-a „introdus în temă” pentru totdeauna; copiilor și nepoților mei care au suferit un deficit de comunicare în perioada cît mama lucra asupra „Psihologiei comunicării”, dnei redactor N.Căruntu care știe să găsească locul potrivit pentru cuvîntul potrivit.